

Posudek konzultanta rigorózní práce

Martin Stehlík:

Odloučení Lucemburska od Koruny české

Předložená rigorózní práce je v řadě ohledů výjimečná. V první řadě volbou tématu (starší právní dějiny bývají spíše okrajovým objektem zájmu absolventů právnických fakult). Na místě dalším je pak nutno zmínit její rozsah. Sestává totiž ze 340 stran textu (s. 4-343), čímž překonává i mnohé práce doktorské. Velmi ojedinělý je také soubor použitých zdrojů, neponechávající kritického čtenáře na pochybách, že se autor nechal zvolenou problematikou cele pohltit a s chvályhodnou pílí a důsledností prozkoumal veškeré dostupné (a nutno říci, že někdy velmi obtížně dostupné) zdroje, které mohly přispět k objasnění složitého vývoje státoprávních vztahů, poutajících Lucembursko ke státu Koruny české.

Autor se problematiky dotkl již ve své vynikající diplomové práci, jejíž část byla později publikována v časopise *Právněhistorické studie* (v čísle 44/1). Zatímco zde ale hledal odpověď na otázku, kdy a jak se Lucembursko stalo jednou z korunních zemí, nyní se stal meritem jeho pozornosti proces zcela opačný – rozvolňování česko-lucemburských vztahů, vedoucí k definitivní vzájemné izolaci Lucemburského vévodství a českého státu.

Podobně jako v případě prvního uvedeného tématu, i tentokrát se přitom autor musel vypořádat se skutečností, že sledované vztahy měly primárně politický charakter. Právní akty, směřující k jejich úpravě, byly nejednoznačné, mnohdy protichůdné a jednotlivými politickými hráči účelově interpretované či přímo dezinterpretované. Práce tak nesměruje – a ani směřovat nemůže – k hledání a nalezení jediného objektivně správného výkladu, ale nabízí co nejúplnější faktografický přehled, komentuje jednotlivé právněhistorické události, poukazuje na jejich spojitosti a politické pozadí a s potřebnou mírou opatrnosti se je snaží hodnotit juristickým pohledem. Plně to souzní s cíli, které si autor stanovil v Úvodu – „*prozkoumat problematiku*“ a „*vypořádat se s mnohými existujícími nepřesnostmi ve stávající literatuře*“ (s. 4-5).

Práce je vystavěna na bázi chronologického výkladu, což lze pro dané téma zřejmě považovat za nejlogičtější řešení. V úvodních kapitolách autor rekapituluje základní teze své diplomové práce, což ovšem není v žádném případě nadbytečné, neboť způsob, jakým bylo Lucembursko ke Koruně české připojeno a jakou politiku ve vztahu k němu zvolili Václav IV. a jeho bratr Zikmund, je pro jeho další osudy v mnohém determinující. Těžiště práce pak leží

ve výkladu událostí kolem poloviny 15. století, kdy se v relativně nevelkém vévodství na německo-francouzském pomezí střetávaly politické zájmy českých králů, saských vévodů a burgundských vévodů, k nimž se později připojili také králové francouzští a rakouští Habsburkové. Významnou roli ve zmaticích, které toto teritorium zachvátily, přitom bezpochyby sehrála poslední příslušnice lucemburské dynastie, Eliška Zhořelecká († 1451), která Lucembursko hluboce zadlužila a svými protichůdnými právními kroky poskytla právní argumenty různým pretendentům.

Autor dovádí svůj výklad až do nástupu Habsburků na český trůn (s letným náčrtem dalších osudů země v období novověku), správně nicméně konstatuje, že pro Českou korunu bylo Lucembursko fakticky ztraceno již v okamžiku, kdy zemi vojensky ovládl (koncem roku 1443) burgundský vévoda Filip. Pokud jde o okamžik, kdy byla vazba mezi Českou korunou a Lucemburskem přetržena *de iure*, dospívá autor k poněkud nihilistickému závěru, že ho určit nelze. Toto na první pohled překvapivé konstatování ale skutečně odpovídá právnímu chaosu, který postupně nastal a při němž se otevíral dalekosáhlý prostor pro subjektivní a účelové interpretace vzájemně nesouladných právních skutečností. Za pozornost přitom jistě stojí, že se v lucemburských záležitostech angažovali i studovaní juristé, což sporům o vévodství dodává i další rovinu odrazu právní vzdělanosti pozdního středověku.

Text práce je velmi hutný a doslova zavaluje čtenáři fakty, což v některých případech poněkud zhoršuje jeho srozumitelnost, resp. dobrou sledovatelnost. S ohledem na skutečnost, že primární ambicí autora bylo vytvoření co nejúplnějšího faktografického základu pro sledování několik desetiletí trvajícího, komplikovaného státoprávního sporu, je ovšem tato skutečnost plně pochopitelná a omluvitelná. Nota bene, když se autor neomezil jen na hromadění údajů, ale snažil se zasadit je do širšího kontextu a pokud možno objektivně právně zhodnotit. S opětovným přihlédnutím k enormní šíři záběru jeho rešerše, která pokryla prakticky všechny relevantní edice a literaturu (z velké části šlo přitom o zdroje cizojazyčné), jsem toho názoru, že práce svou kvalitou nijak nezaostává za pracemi doktorskými a rozhodně ji doporučuji jako zcela vyhovující základ pro ústní obhajobu a v případě následné úspěšné ústní zkoušky i pro udělení titulu JUDr.

V Praze, 28. 9. 2015

JUDr. Marek Starý, Ph.D.